

**Yoshlarda mustaqil fikr yuritish metodlari
yaratish va ta'lim tizimini shakllantirish bo'yicha olib borilgan
faoliyatlar**

Yunusova Shahzoda Rustamovna
**UrDPI Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi 1-
bosqich talabasi +998949877919**
Shahzodayunusova129@gmail.com

Ilmiy rahbar: Djumaniyazova Maryamjon
Urganch davlat Pedagogika instituti
“Milliy g'oya va falsafa” kafedrası
O'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada yoshlarda mustaqil fikrlashni shakllantirish metodlari to'g'risida fikr yuritilgan. Shuningdek, yosh avlodni tarbiyalashda muhim rol o'ynaydigan ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlarning o'rnini haqida so'z boradi.

Аннотация: В этой статье говорится о методах формирования самостоятельного мышления у молодежи. Также обсуждается роль реформа в системе образования, которая играет важную роль в образовании.

Kalit so'zlar: Texnologiya, ta'lim tizimi, pedagog, qonun, islohot, tarbiya, ijtimoiy tarqiyot, barkamol avlod.

Ключевые слова: Технология, система обучения, педагог, закон, реформа, образование, социальный прогресс, идеальное поколение.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarning muvaffaqiyati ko'p jihatdan ta'lim-tarbiya tizimini hozirgi davr talabi darajasiga ko'tarish, har tomonlama barkamol shaxsni shakllantirishga, ya'ni malakali yosh kadrlar tayyorlashga bog'liqdir. Shu o'rinda muhtaram Birinchi prezidentimiz

I.Karimovning:”Bizga bitiruvchilar emas, ta'lim-tarbiya ko'rgan shaxslar kerak”[Karimov I.A. 1999: 64],yohud prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning :”Bizni hamisha o'ylantirib keladigan yana bir muhim masala-bu yoshlarimizning odob-axloqi, yurish-turishi, bir so'z bilan aytganda fikrlash qobiliyatiga bog'liq.Bugun zamon shiddat bilan o'zgaryapti.Bu o'zgarishlarni hammadan ham ko'proq his etadigan kim-yoshlar”[Mirziyoyev Sh.M 2017: 3]-deb, keltirib o'tar ekanlar,islohotning asosini ta'lim-tarbiyani uzluksiz taraqqiy etish ,yoshlarda mustaqil fikrlash qobiliyatini yanada rivojlantirishni ustuvor vazifa qilib belgilab berdi.

Yoshlarning mustaqil fikrlash faoliyati ijtimoiy xususiyatga egadir.Insonning o'zaro muloqotga kirishishi,muomala qilishi,munosabat o'rnatishi natijasida fikr bildirish,so'zlashuv uquvlari yuzaga kela boshlaydi.Nutqning sharofati bilan fikrlash mahsullarining izchilligi,mantiqiyiligi ,tizimlilik paydo bo'la boshlaydi.Hozirgi kunda esa,ko'pgina yoshlar mustaqil va to'g'ri fikr yuritish bilan bog'liq muammolarga duch kelmoqda.Yoshlarda mustawil fikr yuritish aynan muammoli vaziyatning yuzaga kelishi bilan boshlanadi,ammo yechimi bilan tugallanib ham qolmaydi.Fikrlash davomida yechim topilsada,miya o'z faoliyatini davom ettiraveradi va o'zida muammogacha , muammoli vaziyat,muammodan keyingi vaziyatlarni aks ettiradi.

Shu o'rinda ta'lim tizimining ham yoshlar ongiga ta'siri e'tibordan holi emasdir.Mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga hissa qo'shadigan kadrlar tayyorlash ham be'vosita ta'lim tizimining rivojiga bog'liq bo'lib,bu borada mustaqil fikrlaydigan,ijodkor,tashabbuskor shaxsni voyaga yetkazish davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan bo'lib qolmoqda.Mustaqillik yillaridagi ilk ta'lim tizimiga qadam qo'ygan davrimizda ko'plab muammolarga duch keldik.Xususan:

- Maxsus o'qitish tizimining yetishmasligi
- Pedagoglarning malakaviy bilimlarga ega emasligi
- Pedagoglar tomonidan pedagogik metodlarning amaliyotda keng qo'llanmasligi
- O'quv mashg'ulotlarida ta'lim oluvchilarga o'z fikrini mustaqil bayon eta olishining cheklanishi kabilardir.

Darhaqiqat yangilanayotgan bir davrda ta'lim tizimini joriy etishda yangilik kiritish zarur edi.Shu boisdan ta'lim tizimini tubdan isloh qilish sifatida qabul

qilingan”Ta'lim to'g'risida”gi qonun[1992:]ning qabul qilinishi kelgusidagi tizim islohotlariga poydevor yasadi. Keyingi yillarda qonunga qo'shimcha va o'zgarishlar kiritilishi natijasida bugungi kungacha isloh qilinib kelmoqda.Qonun orqali biz davr boshidagi muammolarga yechim topa oldik.Masalan:

- Pedagoglar malakasini muntazam oshirila boshlandi;
- Ta'lim tizimiga mos turli pedagogik usullarni qo'llash va tinimsiz izlanishlarga olib keldi;
- Axborot texnologiyasi pedagogik texnologiya bilan uyg'unlashgan holda qo'llanildi;

Yoshlarning mustaqil fikrlash yuzasida bo'lsa bir necha metodikalardan foydalanish mumkin.Ushbu metodikalar yoshlarni bosqichma bosqich fikrlash orqali yechim topishga undaydi. Vaziyatga to'g'ri baho berish va fikrlarni jamlab yechim topish uchun birinchidan, hal qilinishi kerak bo'lgan zarur masalani aniqlash lozim.

Ikkinchidan, tajribadagi yohud uchratgan holatlari orqali undagi usuldan foydalangan holda undagi holatni fikr orqali yangi obyektga ko'chirib olinadi.

Uchinchidan, ko'chirilgan obyektga bosqichma bosqich tasnif berish orqali yechishga urinib ko'riladi.To'rtinchidan, hosil bo'lgan gipotezani tekshirish uchun o'zaro o'xshash holatlarga nazar tashlanadi[Tolipov O'.J 2006: 57].

Xulosa o'rnida shuni aytib o'tish kerakki, yillar davomida ta'lim tizimida olib borilayotgan bunday islohot va metodikalar bugun va erta yoshlari uchun asosiy qo'llanma sifatida o'rin egallab bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.Karimov I.A. “Barkamol avlod orzusi”, Toshkent,”O'zbekiston milliy ensiklopediyasi”, 2000.
- 2.Mirziyoyev Sh.M.”Milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari”, Toshkent,”O'zbekiston nashriyoti”,2017.
- 3.Tolipov O'.J. “Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari”, Toshkent, “Yosh kuch” 2006.
4. ”Ta'lim to'g'risida”gi qonun 1992.
5. Lex.uz sayti.